

18.06.2019

Asia/3

§ 140

Vammaispalvelujen eräiden asiakasmaksujen uudistaminen

HEL 2019-005531 T 02 05 00

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti, että vammaistyössä vammaispalvelulain ja kehitysvammalain mukaisessa pitkäaikaisessa asumisessa siirrytään perusmaksuperusteisista maksuista esitettyihin käyttöperusteisiin maksuihin porrastetusti 1.9.2019 alkaen, siten että ne ovat enintään 32 euroa/kuukausi käytetyistä palveluista riippuen.

Lisäksi lautakunta hyväksyi asumisen osapäivän aterioiden hinnaksi 8,25 euroa/päivä osana täysateriamaksua koskien niitä asiakkaita, jotka käyvät myös päiväaikaisessa toiminnassa. Päiväaikainen toiminta laskuttaa täysateriamaksun toisen osan eli toiminnassa mahdollisesti tarjottavan pääaterian hintaan 5,15 euroa/päivä.

Käsittely

Sosiaali- ja terveyslautakunta ei katsonut tarpeelliseksi kuulla asiassa kutsuttuja asiantuntijoita, eivätkä nämä siitä syystä osallistuneet kokoukseen.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Ninna Katajainen, kehittämissuunnittelija, puhelin: 310 45947
ninna.katajainen(a)hel.fi
Jonna Weckström, vammaisten sosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 89545
jonna.weckstrom(a)hel.fi
Katja Raita, vammaistyön johtaja, puhelin: 310 43149
katja.raita(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, sosiaali- ja terveyslautakunta

Otteet

Ote
vammaistyö
asiakasmaksut

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Vammaisten sosiaalityön päällikkö Jonna Weckström ja kehittämissuunnittelija Ninna Katajainen ovat kutsuttuina asiantuntijoina läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Perusmaksut

Asumispalvelujen järjestämisestä vaikeavammaisille henkilöille säädetään vammaispalvelulaissa ja kehitysvammalaissa. Näitä erityislakeja sovelletaan, jos henkilö ei saa riittäviä ja hänelle soveltuvia palveluja ensisijaisten lakien kuten sosiaalihuoltolain perusteella. Asumisen ja normaalin elämisen kustannukset, kuten vuokran tai ruuan asiakas maksaa itse, mutta edellä mainittuihin lakeihin liittyvät erityispalvelut ovat asiakkaalle ilmaisia.

Tämä esitys koskee vammaispalvelulain ja kehitysvammalain mukaiseen pitkäaikaiseen asumiseen liittyviä niin sanottuja perusmaksuja. Perusmaksut ja ylläpitomaksut ovat ei-vammaisuuteen liittyviä asumisyksikön tarjoamia palveluja. Maksut voivat vaihdella ja määräytyvät sen mukaan mitä palveluja asumisyksiköllä on tarjottavana. Tällä hetkellä voimassa olevat maksuperusteet (perusmaksut) ovat seuraavat:

- 74,20 euroa kuukaudessa, kun asumiseen liittyy vuokranantajan kustantamina vähintään viisi alla luetelluista keskitetyistä tehtävistä hankinnoista tai palveluista.
- 50,00 euroa kuukaudessa, kun asumiseen liittyy vuokranantajan kustantamina vähintään kolme alla luetelluista keskitetyistä hankinnoista tai palveluista.
- 25,05 euroa kuukaudessa, kun asumiseen liittyy vuokranantajan kustantamina 1–2 alla luetelluista keskitetyistä tehtävistä hankinnoista tai palveluista.

Keskitetyistä tehtäviä hankintoja tai palveluja ovat:

- asuintilan kalustus
- yhteisten tilojen kalustus
- toimintayksikön tarjoama Internet -yhteys, jos toimintayksikkö on sen järjestänyt
- yhteisten tilojen päivittäinen sanomalehti, aikakauslehdet WC-paperit, siivoustarvikkeet ja pesuaineet, pesukoneen käyttö/pyykinpesuaineet
- saunamaksu
- liinavaatteet
- yhteisten tilojen harrastusvälineet.

Edellä mainitut perusmaksuluokat ovat käytössä toimialan omissa yksiköissä ja joissain ostopalveluyksiköissä. Kilpailutetuissa ostopalveluyksiköissä on pääsääntöisesti käytössä yksikkökohtaisia käyttöperusteisia maksuja. Käytännöt tulee yhtenäistää ostopalveluyksikköjen kohdalla mahdollisesti jo nykyisten sopimuskausien aikana porrastetusti tai viimeistään seuraavien kilpailutusten yhteydessä. Omissa yksiköissä yhtenäiseen käytäntöön siirtyminen voidaan aloittaa jo 1.9.2019, koska muutos ei vaadi esimerkiksi erillisiä sopimusneuvotteluja.

Ylläpitomaksut ovat jatkossa samaan toimintamalliin perustuvia yksikkökohtaisia ja käyttöperusteisia maksuja kaikkien yksikköjen kohdalla. Maksut muodostuvat sen perusteella, mitä palveluja palveluasumisyksikössä on tarjottavana ja mitä palveluja asiakas tosiasiallisesti käyttää.

Ehdotuksessa uudeksi maksukäytännöksi asukkaat voivat entistä paremmin toteuttaa omaa valinnanvapauttaan ja itsemääräämisoikeuttaan. Osa entisistä perusmaksuihin sisällyvistä palveluista on poistettu vanhentuneina ja käytössä olevia maksuja on yksinkertaistettu, jotta ne vastaavat paremmin asumiseen liittyvien tarvikkeiden ja ei-vammaisuuteen liittyvien palvelujen ostamisen nykykäytäntöihin. Tämä tarkoittaa, että tietyistä ei-vammaisuuteen liittyvistä palveluista ja tarvikkeista voidaan periä jatkossakin kohtuullinen maksu sen mukaisesti, miten asukas palveluja käyttää. Ehdotuksen mukaan uudet käyttöperusteiset maksut määräytyvät seuraavasti:

- sähkö enintään 12 euroa/kk niissä asunnoissa, joissa ei ole sähkömittaria tai jos sähkö ei sisälly vuokraan
- yhteiskäytössä olevat siivoustarvikkeet ja -aineet sekä mahdolliset hygieniatuotteet enintään 5 euroa/kk
- saunamaksu enintään 10 euroa/kk
- yhteisissä tiloissa olevan pyykinpesukoneen tai pyykkituvan käyttö sekä mahdolliset pesuaineet enintään 5 euroa/kk.

Maksujen kohtuullisuudella pyritään siihen, että asiakkaiden taloudellinen tilanne ei vaarannu, eivätkä he joutuisi esimerkiksi hakemaan asiakasmaksujen alentamista tai perimättä jättämistä.

Kustannusvaikutusten arviointia

Ehdotuksen mukaisten perusmaksujen maksukäytäntöjen muutokset aiheuttavat voimaan tullessaan arviolta noin 180 000 euron asiakastulojen menetyksen vuodessa. Asiakastulojen menetys on laskettu tällä hetkellä omissa yksiköissä kiinteää perusmaksua (kolme perusmaksuluokkaa) maksavien asiakkaiden määrästä siten, että heidän arvioidaan keskimääräisesti maksavan nyt 50 euroa kuukaudessa ja jatkossa enintään 32 euroa kuukaudessa. Ostopalveluyksikköiden kohdalla ar-

vioita ei voida tehdä, koska nykyisten sopimusten mukaan tuottajat voivat periä esimerkiksi vuokran lisäksi sähkömaksuja asiakkailta, jolloin tuotot eivät tule toimialalle ennen tulevia uusia sopimuskausia. Sopimusneuvotteluilla voidaan kuitenkin pyrkiä aloittamaan siirtymä uuteen käytäntöön jo nykyisten sopimusten voimassaoloaikana.

Ateriamaksut

Kehitysvammaisten ja vammaisten henkilöiden asumispalveluissa sekä päiväaikaisessa toiminnassa (päivä- tai työtoiminta) peritään ateriak maksuja, kun ateriapalvelun katsotaan olevan osa maksullista ylläpitoa. Ylläpitoa ovat sellaiset palvelut ja tukitoimet, joita järjestetään riippumatta henkilön vaikeavammaisuudesta tai hänen erityishuollon tarpeestaan. Kysymys on sellaisista jokapäiväisistä menoista, jotka syntyvät riippumatta siitä, onko henkilö vammainen vai ei, ja joilla ei ole yhteyttä henkilön avun tai huollon tarpeeseen.

Helsingin kaupungin kehitysvammaisten ja vammaisten henkilöiden asumispalvelujen sekä päiväaikaisen toiminnan yksittäisten pää- ja väliaterioiden hinnat on säädetty 1.2.2016 lukien seuraavasti:

- aamiainen 2,60 euroa
- lounas 5,15 euroa
- päivällinen 5,15 euroa
- iltapala 2,60 euroa
- kahvi tai tee ja kahvileipä 2,60 euroa.

Täysistä ateriapalveluista (täysateriamaksu) peritään 13,40 euroa vuorokaudelta. Ateriapakettiin kuuluu aamiainen, lounas, päivällinen ja iltapala. Erityisruokavaliosta ei peritä eri hintaa.

Ostopalveluna palvelunsa saavilta asiakkailta peritään asiakasmaksut samoin perustein ja samansuuruisina kuin kunnan itsensä tuottamissa palveluissa. Osa ostopalveluyksiköistä laskuttaa uusien sopimusten mukaisesti ateriat itse suoraan asiakkaalta, minkä vuoksi otetaan käyttöön asumisen osapäivän ateriat 8,25 euroa/päivä. Osapäivän ateriak laskutuksella varmistetaan, ettei asiakkaan täysateriamaksu 13,40 euroa/päivä ylitä hänen käydessään asumispalveluyksiköstä päiväaikaisessa toiminnassa.

Täydeksi ateriapalveluksi katsotaan jatkossa ateriat, jotka voidaan kokonaisuudessaan nauttia asumispalveluyksikössä. Jos asiakas käy asumisyksiköstä päiväaikaisessa toiminnassa asumisen osapäivän aterioista peritään 8,25 euroa/päivä. Osapäivän ateriat sisältävät aamiaisen, päivällisen ja iltapalan. Päiväaikainen toiminta laskuttaa näissä tapauksissa lounaan hintaan 5,15 euroa. Ateriapalvelujen hinta päivältä

18.06.2019

Asia/3

on tällöin 5,15 euroa plus 8,25 euroa, yhteensä 13,40 euroa, eli täysateriahinta.

Kustannusvaikutusten arviointia

Osapäivän aterioiden käyttöönotto ei muuta asiakkaan maksamien ateriamaksujen kokonaissummaa eikä yksittäisten aterioiden hintoja, vaan varmistaa laskutuksen jakautumisen oikein toimintayksikköjen välillä ja asiakkaan maksamien ateriamaksujen laskutuksen oikeellisuuden. Muutoksella ei ole kustannusvaikutuksia toimialalle.

Muutokset nykyisiin käytäntöihin

Nykyisin käytössä olevien peruspalvelumaksuluokkien sisältö on osin vanhentunutta eikä tue valinnanvapautta. Käyttöperusteisiin ylläpitomaksuihin siirtyminen tarkoittaa sitä, että asiakas maksaa vain siitä, mitä hän tosiasiallisesti tarvitsee ja mitkä ovat hyvinvoinnin sekä arkipäivän kannalta oleellisia ja tavanomaisia asioita vammaisuudesta riippumatta. Käyttöperusteisiin ylläpitomaksuihin siirtyminen tulevaisuudessa takaa myös yhdenvertaisen käytännön eri yksiköissä asuvien asiakkaiden kesken.

Ateriamaksuihin lisätään osapäivän ateriat, jotta laskutuksen oikeellisuus taataan asumisyksiköiden ja päiväaikaisen toiminnan välillä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Ehdotuksessa esitetyt maksumuutokset lisäävät vammaisten ja kehitysvammaisten henkilöiden yhdenvertaisuutta ja valinnanvapautta sekä omissa yksiköissä että ostopalveluyksiköissä.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Ninna Katajainen, kehittämissuunnittelija, puhelin: 310 45947
ninna.katajainen(a)hel.fi
Jonna Weckström, vammaisten sosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 89545
jonna.weckstrom(a)hel.fi
Katja Raita, vammaistyön johtaja, puhelin: 310 43149
katja.raita(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, sosiaali- ja terveyslautakunta

Otteet

Ote

18.06.2019

Asia/3

vammaistyö
asiakasmaksut